

in vodnih zalog ter o kvaliteti vode je avtor objavil v posebni knjižici na 50 straneh *Preiskovanje voda za pitje in domačo porabo na Kranjskem*, v slovenščini in nemščini (1905, 12 str.).

Ugotovil je tehnološke vrednosti moštних sort hrušk na Gorenjskem, ki so najbolj razširjene po vsej Gorenjski, posebno v okraju Radovljica. Najbolj je razširjena domača tepka, normanska, Weilerjeva, Pichlerjeva in vinska moštnica. Iz analiznih podatkov je avtor Ernest Kramer sklepal, da zadnje tri moštнице, ki vsebujejo 12,5 do 15 % skupnega sladkorja ter 0,30 do 0,60 % skupnih kislin, ustrezajo za napravo hruškovega vina, medtem pa normanska moštnica, ki se hitro zmede, za napravo vina ne ustreza, pač pa za žganje. Lesne hruške (rumenke) zgodaj dozorevajo, vsebujejo malo skupnih kislin in mnogo sladkorja, zato ustrezajo za kuhanje žganja (1906, 9—10).

Kontrolne raziskave in analize v Ljubljani rabljenega mleka so pokazale, da vzorci vsebujejo nizek odstotek tolšče. Tedaj je delovalo na Kranjskem že okoli 80 mlekarskih zadrug, ki so želele uvesti mlečne kontrole. Dr. Ernest Kramer je zato priredil mlekarski tečaj v Logatcu, v Selcih, v Sori, Komendi in drugod. Še v istem letu je preskuševališče prejelo 385 vzorcev mleka; 73 vzorcev je vsebovalo do 3,2 %, 144 vzorcev do 3,7 % ter 168 vzorcev prek 3,7 % tolšče. S tem se je začela tudi pri nas zapoznena mlečna kontrola, za kontrolo kvalitete, ki tedaj še ni bila uradno predpisana. Kljub temu pa je preskuševališče leta 1908 opravilo 3818 kontrolnih analiz, v naslednjih letih pa se je obseg analiz v preskuševališču znižal, ker je dr. Kramer na tečajih usposobil mlekarje, ki so opravljali kontrolo na terenu (1908—1910, 7—9).

Kranjska kmetijska družba se je več kot sto let prizadevala za osuševanje, naselitev in obdelovanje Ljubljanskega barja. Že v letih 1826 oziroma 1834 je ustanovila poskusni postaji Karolinški in Francov dvor, kasneje so vključili v poskuse tudi posestvi Martina Peruzzija in Josipa Koslerja v Lipah. Na pobudo dr. Ernesta Kramerja so leta 1900 ustanovili Društvo za pospeševanje obdelovanja Ljubljanskega barja, leta 1901 pa so na novo ustanovili še postaji na Igu in v Blatni Brezovici. Kramer je bil hkrati tajnik društva, urednik in glavni pisec izvestij, poročil in strokovnih prispevkov; proučeval je podnebne razmere in geologijo barja ter njegove bližnje okolice, fizikalne in kemične lastnosti barjanske zemlje, prsti in šote, pitno in namakalno vodo, onesnaženje Ljubljanice ter mineralne in organske raztopine v njeni vodi, rastlinstvo in kulture ter hranilno vrednost barskega sena. V poskuse na Ljubljanskem barju so bili vključeni gnojilni poskusi z vsemi vrstami rudninskih in organskih gnojil na mnogih sadežih in posevkih, poskusi za napravo in obdelovanje menjalnih in umetnih travnikov, posevkov koruze, ovsa, krompirja, krmne in sladkorne pese, zelenjave in krmnih rastlin. O Kramerjevem vztrajnem in uspešnem delovanju pričajo številne razprave, članki, knjižice in knjige, ki so razvidni iz naslednjega pregleda.⁶

Pregled Kramerjeve bibliografije

Potrebno bo veliko časa in prizadevanj, da bi zbrali obširno in zelo raztresene Kramerjeve strokovne prispevke v slovenskih, nemških, hrvaških in italijanskih revijah in časopisih ter celoten pregled objavili ali v Loških

KMETIJSKO BERILO

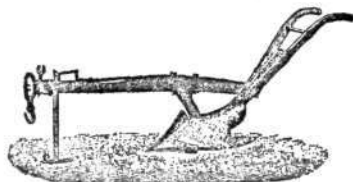
ZA
NADALJEVALNE TEČAJE LJUDSKIH ŠOL
in
GOSPODARJEM V POUK

Pod nadzorstvom visokega c. k. ministerstva kmetijstva

izdal

E. KRAMER

ravnatelj deželne kmetijske šole v Gorici.

Z 83. podobamf

V TRSTU

izdal in tiskal V. Dolenc
1887.

Das Laibacher Moor

das größte
und interessanteste Moor Österreichs
in naturwissenschaftlicher,
kulturtechnischer und landwirtschaftlicher Beziehung.

Von

Dr. Ernst Kramer

Direktor der landwirtschaftlich-chemischen Versuchsanstalt
für Krain in Laibach.

Mit 3 Karten und 43 Abbildungen.

Laibach 1905.

Druck und Verlag von Ig. v. Kleinmayr & Fed. Bamberg.

razgledih ali v publikacijah Kmetijskega inštituta Slovenije vsaj do 90-letnice preskuševališča leta 1888. Tokrat navajamo samo najvažnejše prispevke, razprave, knjige in knjižice:

1. O zgodovini piva, Slovenski narod 1881, št. 46.
2. Die Bacteriologie in ihren Beziehungen zur Landwirtschaft und den landwirtschaftlichen-technischen Gewerben, Wien, I — 1890, II — 1892. (To delo je Carlo La Marca prevedel v italijanščino; izšlo je v Montecassino 1892 in 1894.)
3. Anleitung zur rationellen Apfelweibereitung, Thaur Bibliothek, Bd. 86, Berlin 1894.
4. O klasifikaciji lozinah odlika sa osobitim osvrtom na hrvatske, Glasnik Hrvatskog prirodoslovnog društva 1888.
5. Studium über die schleimige Gärung, Wien 1889.
6. Istraživanje o djelovanju vinske gljivice, Glasnik Hrvatskog prirodoslovnog društva 1889.
7. Bos priscus Boj. i njegovo odnošenje napram nekih drugih bovida, Rad, knj. 95.
8. Praktičen navod o cepljenju sadnega drevja, Trst 1885.
9. Kmetijsko berilo za nadaljevalne tečaje ljudskih šol in gospodarjem v pouk, Trst 1887.
10. Beiträge zur Geologie Krains, MMK 1906.
11. O postanku jerine — Terre rosse, Zentral Blatt f. Forstwesen 1890 in MMK 1900.
12. Vzorni načrt kmetijskih stavb na Kranjskem. 1 list s posebnim ozirom na Bohinj, Na Dunaji 1883 (9 str. in 1 priloga) — tudi v nemščini. (Načrtana je stanovanjska hiša, goveji hlev, ovčji hlev, konjski hlev, svinjak in sirarnica, skedenj in planinska koč.)

13. O pomenu in uporabi umetnih gnojil. Predavanje dr. Ernesta Kramerja ob priliki zborovanja kmetijskih podružnic v Celju (V Trstu, tiskarna tržaškega Loyda 1892, 15 strani).

14. *Das Laibacher Moor das grösste und interessanteste Moor Österreichs in naturwissenschaftlicher, kulturtechnischer und landwirtschaftlicher Beziehung*, Ljubljana 1905.

Knjiga o Ljubljanskem barju ima zgodovinsko in še vedno tudi strokovno vrednost. Dokazuje Kramerjevo prizadevanje za usposobitev barja za pridelovanje hrane in krme, zelenjave, mleka in mesa. V 14 poglavjih obravnava barska tla, začetke kmetijstva na barju, ustreznost razmer za kmetijstvo, za poljedelstvo, travništvo in pašništvo, živinorejo, vrtnarstvo in sadjarstvo; obravnava poskusne postaje, poskuse izboljšanja pridelkov in razmer za življenje naseljencev. Priča tudi o delu in dosežkih dr. Ernesta Kramerja — prvega predhodnika današnjega Kmetijskega inštituta Slovenije, Kmetijskega kemijskega preskuševališča za Kranjsko. Na žalost smo takratne dosežke zanemarili, namesto da bi nadaljevali delo naših prednikov. Krivdo pripisujemo posledicam prve in druge svetovne vojne, svetovne gospodarske krize in neprestanim organizacijskim spremembam v času, v katerem živimo in delamo.

Dr. Ernest Kramer je bil v svojem času eden izmed vrhunskih slovenskih strokovnjakov. Bil je agronom, agrokemik in kemik, prirodoslovec, raziskovalec in znanstvenik evropskega merila. Bil je človek mirne narave, široke in globoke izobrazbe; njegovo delo je bilo mnogovrstno in izredno plodovito na vseh delovnih področjih. Uveljavil se je kot analitik, raziskovalec in pospeševalec kmetijstva in živilstva in kot neumoren strokovni pisec. Umrli je sredi dela in načrtov v najlepši moški dobi, v 54. letu življenja, dne 21. decembra 1907 v Ljubljani.⁷

Viri in opombe

1. V rojstni knjigi mestne župnije Škofja Loka je vpisan 3. februarja 1854 rojeni Ernst Emil Blasius, oče N. N., mati učiteljeva hči Jožefa Kramer. Ernest Kramer je bil torej nezakonski otrok neznanega očeta. — Njegova mati Jožefa je po porodu kmalu umrla, dne 12. februarja 1854 v Loki. Ded po materini strani Jožef Kramer, učitelj, rojen leta 1799 v Kranjski gori, umrl 10. septembra 1889 v Škofji Loki, babica Frančiška, rojena Paier leta 1801 v Škofji Loki, umrla 17. januarja 1870 v Škofji Loki (podatki so iz arhiva Ljubljanske nadškofije in iz pisma Župnijskega urada Škofja Loka z dne 26. septembra 1983). — 2. Razvoj strokovnega, raziskovalnega in posvetovalnega dela v kmetijstvu na Slovenskem. Ob 60-letnici Kmetijskega inštituta Slovenije. Ljubljana 1959, 71 str. — 3. Prav tam, str. 10. — 4. O življenju in delu dr. Ernesta Kramerja je bilo ob njegovi smrti leta 1907 in kasneje že veliko napisanega. Poročilo za ta prikaz je posneto po Izvestju društva v pospeševanje obdelovanja Ljubljanskega barja od 1900—1908, Ljubljana 1908, 1—5 (s sliko); po SBL I. knjiga, 554—555, in iz knjige Naši znameniti tehniki, ZIT Slovenije v Ljubljani 1966, 83—86 (s sliko). — 5. Justus v. Liebig (1803—1873), profesor za kemijo na univerzi v Giessenu in Münchnu, avtor teorije o mineralni prehrani rastlin (1840) in zakona o minimumu (1844) ter pisec knjige Kemija in njena uporaba v kmetijstvu in fiziologiji. Glej Zbornik za zgodovino naravoslovja in tehnike, Slovenska matica 1981, 5/6, 195—199. — 6. Poročilo Kmetijsko kemijskega preskuševališča za Kranjsko v Ljubljani od 1899 do 1910 in Izvestja društva v pospeševanje obdelovanja Ljubljanskega barja od 1900 do 1908. — 7. SBL, I. knjiga, 554—555. Kartoteka in knjige Centralne biotehniške knjižnice v Ljubljani, Krekov trg 1.